

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/12/2013
Identifikačné číslo spisu:	7606203109
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7606203109.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne B. D., bývajúcej v M., zastúpenej advokátskou kanceláriou Tomášek & partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Rožňavská 2, proti žalovanému JUDr. W. L., súdnemu exekútorovi, so sídlom exekútorského úradu v X., zastúpenému advokátom JUDr. Štefanom Kamenickým, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 7, o zaplatenie 3.377,28 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp.zn. 1 C 79/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. októbra 2012, sp.zn. 5 Co 117/2012 a rozsudku Okresného súdu Spišská nová Ves z 1. februára 2012, č.k. 1 C 79/2006-301, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní v sume 167 €, k rukám JUDr. Juraja Tomášeka, advokáta v Bratislave, Rožňavská 2, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Spišská Nová Ves (v poradí štvrtým) rozsudkom z 1. februára 2012, č.k. 1 C 79/2006-301 konanie v časti o zaplatenie sumy 34,79 € s príslušenstvom zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3.342,33 € spolu s 9%-ným ročným úrokom z omeškania počnúc od 24. augusta 2004 až do zaplatenia, a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni v prospech jej právneho zástupcu JUDr. Juraja Tomášeka, trovy konania vo výške 6.388,06 €, z toho trovy právneho zastúpenia činili 3.088,30 €, a to v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 226 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej „O.s.p.“), § 33, § 3, § 41 ods. 2 písm. c/ a § 61b zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej „EP“ alebo „Exekučný poriadok“), § 4 ods. 1 a § 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej „vyhláška“). Uviedol, že sa v danom prípade jedná o nárok v zmysle § 33 ods. 1 EP tak, ako ho v predošlých rozhodnutiach citovali sudy oboch stupňov, pričom Krajský súd v Košiciach v zrušujúcom uznesení z 30. júna 2010 vyslovil, že postupom exekútora došlo k spôsobeniu škody žalobkyni v súvislosti s jeho exekučnou činnosťou tým, že

žalovaný vymohol exekúciou sumu 436.858,- Sk, ktorá nemôže byť vzatá za základ na určenie odmeny žalovaného. Tento právny názor je pre súd prvého stupňa v zmysle § 226 O.s.p. záväzný. Mal za nesporné, že v danom prípade medzi účastníkmi konania išlo o právny vzťah v zmysle Exekučného poriadku, keď žalovaný vo veci vykonal exekúciu na základe poverenia Okresného súdu Zvolen z 11. februára 2004, č. 5611000163 vydaného v konaní vedenom pod sp.zn. 11 Er 230/2004, pričom exekučným titulom bola notárska zápisnica. Dňa 10. marca vydal žalovaný ako súdny exekútor upovedomenie o začatí exekúcie, ktoré žalobkyňa prevzala 12. marca 2004. Dňa 29. marca vydal súdny exekútor exekučný príkaz. Námietky žalovanej proti exekúcii boli žalovanému doručené dňa 18. apríla 2004 spolu so žiadosťou Okresného súdu Zvolen o vyjadrenie sa k námitkam proti trovám exekúcie. Okresný súd vo Zvolene uznesením z 25. júna 2004 námietky proti predbežným trovám zamietol ako oneskorene podané, námitkam povinnej proti exekúcii vyhovel a exekúciu v časti vymáhanej sumy 436.858,- Sk vyhlásil za neprípustnú, pretože povinná neuznala v notárskej zápisnici dlh v uvedenej výške. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť vo výroku o zamietnutí námietok proti predbežným trovám exekúcie 29. júna 2004 a v ostatných výrokoch 15. júla 2004. Dňa 29. júla 2004 súd uznesením zastavil exekúciu čo do sumy 436.858,- Sk, ktoré nadobudlo právoplatnosť 7. septembra 2004. Žalovaný v exekúcii celkovo vymohol sumu 1.079.593,40,- Sk (sumu 592.303,- Sk plnením povinnej v rámci exekučného konania a sumu 861.300,- Sk v rámci exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu povinnej) potom, čo 14. septembra poukázal žalobkyni sumu 374.009,60,- Sk. Po rozhodnutí okresného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú v časti 436.858,- Sk a rozhodnutí okresného súdu o zastavení exekúcie v uvedenej sume, mala byť predmetom exekúcie suma 780.948,- Sk, z toho istina vo výške 780.448,- Sk, suma 500,- Sk za zaplatený súdny poplatok. Táto suma mala byť základom na určenie odmeny exekútora. Odmena exekútora vrátane DPH mala predstavovať sumu 185.865,62,- Sk. Mal za nesporné, že žalovanému vznikol nárok na náhradu hotových výdavkov v zmysle § 5 ods. 3 vyhlášky, náklady za poštovné vo výške 1.393,- Sk, cestovné vo výške 4.289,- Sk, náklady v súvislosti s uhradenými kolkami vo výške 100,- Sk, trovy za overovanie vo výške 280,- Sk a poplatok v súvislosti s lustráciami bánk vo výške 6.026,70,- Sk. Celkovo tak náklady v tejto položke činili 12.088,70,- Sk, ktoré žalobkyňa nespochybnila, avšak cestovné výdavky žiadala priznať len vo výške 4.284,- Sk. Mal za to, že žalovaný vymožením trov exekúcie, keď vymohol aj trovy zo sumy 436.858,- Sk, voči ktorej rozhodol súd o zastavení exekúcie po predchádzajúcom vyhlásení exekúcie v tejto časti za neprípustnú, postupoval v rozpore s § 61b EP. Celkovo sa exekúcia mala viesť na istinu spolu so súdnym poplatkom v sume 780.948,-Sk, odmenu exekútora vo výške 185.865,62,-Sk a trovy exekúcie vo výške 12.088,70,- Sk, teda celkovo mal súdny exekútor vymôcť sumu 978.902,32,- Sk. Rozdiel medzi reálne vymoženou sumou 1.079.593,40,- Sk a sumou, ktorú mal súdny exekútor vymôcť (978.902,32,- Sk), činil sumu 100.691,08 Sk (3.342,33 €). Uvedená suma predstavovala skutočnú výšku škody, t.j. majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch vzniknutej v rámci exekučnej činnosti žalovaného, ktorá je založená na objektívnej zodpovednosti v zmysle § 33 EP. Uviedol, že súd nezistil liberačný dôvod na strane žalovaného, daný za podmienok, ak škoda vznikla v dôsledku prekážok, ktoré boli pre neho ako exekútora pri exekučnej činnosti objektívne neprekonateľné. Zároveň žalovaný nepreukázal, že vynaložil úsilie na zabránenie vzniku škody s vylúčením akéhokoľvek subjektívneho nazerania na toto úsilie. Súd tak dospel k záveru, že je daná zodpovednosť žalovaného v zmysle § 33 EP, keď nebol preukázaný liberačný dôvod. Predmetom súdneho konania po čiastočnom späťvzatí návrhu zostala suma 3.342,49 €. Žalobkyni však prináležala suma 3.342,33 €, v prevyšujúcej časti 0,16 € súd návrh žalobkyne ako neopodstatnený zamietol. Výšku úroku z omeškania súd určil v zmysle § 517 OZ a § 3 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z. účinného ku dňu omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3, § 149 ods. 1 a § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť vo výrokoch I, II a III dňa 23. októbra 2012.

Na odvolanie žalobkyne a žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 18. októbra 2012, sp.zn. 5 Co 117/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.), okrem výroku o trovách konania. Ďalším výrokom zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa nebol odvolaním napadnutý vo výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie 34,79 € s príslušenstvom a vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, preto ho odvolací súd v uvedenom rozsahu nepreskúmal. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa,

okrem výroku o trovách konania, ako vecne správny, keď súd prvého stupňa úplne zistil skutkový stav veci, správne ju právne posúdil, odôvodnenie rozsudku malo podklad v zistení skutkového stavu. Odvolací súd sa s rozsudkom súdu prvého stupňa v celom rozsahu stotožnil, keď dôvody napadnutého rozsudku považoval za správne. Rozsudok vo výroku o trovách konania zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/, § 221 ods. 2 O.s.p. a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, keď mal za to, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 3 O.s.p.

Na základe podnetu žalovaného podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 1. februára 2012, č.k. 1 C 79/2006-301 vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyni sumu 3.342,33 € spolu s 9% ročným úrokom z omeškania, počnúc od 24. augusta 2004 až do zaplatenia, a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. októbra 2012, sp.zn. 5 Co 117/2012 vo výroku, ktorým potvrdil napádaný výrok rozsudku okresného súdu. Poukázal na § 33 ods. 1 EP v znení účinnom do 30. júna 2004 a v znení účinnom od 1. júla 2004, § 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej „zákon č. 514/2003 Z.z.“), § 2 písm. a/, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. a/ bod 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Mal za to, že súdy vec nesprávne právne posúdili, nakoľko na zistený skutkový stav aplikovali nesprávnu normu. Poukázal na to, že odvolací súd v uzneseniach v odvolacom konaní opakovane vyslovil záver, že na daný prípad je nutné aplikovať Exekučný poriadok v znení účinnom k 2. februáru 2004, t.j. ku dňu začatia exekučného konania. Na uvedený právny názor poukázal odvolací súd aj v rozsudku z 18. októbra 2012, sp.zn. 5 Co 117/2012 -345. Uvedený právny názor považoval za nesprávny, keď nemá oporu v zákone. Uviedol, že na daný prípad by sa mal aplikovať Exekučný poriadok v znení účinnom od 1. júla 2004. V danom prípade pre vyriešenie otázky, ktorú konkrétnu normu je potrebné na zistený skutkový stav aplikovať, nie je otázka začatia exekučného konania, ale otázka vzniku zodpovednostného vzťahu, na základe ktorého si žalobkyňa uplatnila zaplatenie sumy 3.342,33 €. Až splnením všetkých podmienok, ktoré zákon predpokladá pre vznik zodpovednosti exekútora za škodu, vzniká právo žalobkyne domáhať sa náhrady škody vo forme zaplatenia žalovanej pohľadávky s príslušenstvom. Je zrejmé, že žalovaný ako súdny exekútor vykonával exekúciu voči žalobkyni na základe poverenia súdu, pričom ku škode na majetku žalobkyne došlo v priamej príčinnej súvislosti s jeho nesprávnym úradným postupom v rámci exekučnej činnosti. Predpokladmi zodpovednosti súdneho exekútora za škodu podľa § 33 ods. 1 EP sú: exekučná činnosť, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a výkonom exekučnej činnosti. Z dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise jednoznačne vyplýva, že poslednou platbou ktorú žalovaný vymohol v rámci exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, bola suma 629.000,- Sk dňa 17. augusta 2004. Až týmto dňom vymohol žalovaný od žalobkyne v rámci exekúcie sumu v celkovej výške 1.079.593,- Sk, hoci rozsah exekúcie bol limitovaný vymáhanou pohľadávkou (vrátane jej príslušenstva a trov exekúcie) výškou 978.902,33,- Sk. Zdôraznil, že výška vymáhanej pohľadávky bola definitívne ustálená až uznesením Okresného súdu Zvolen z 29. júla 2004, č.k. 11 Er 230/2004-48, právoplatného 7. septembra 2004, ktorým bola exekúcia v časti vymáhanej sumy 436.858,- Sk zastavená. V dôsledku toho došlo k zníženiu celkovo vymáhanej sumy o 100.691,08,- Sk (3.342,33 €). Žalovanému tak vznikla povinnosť vrátiť žalobkyni sumu 3.342,33 € ako rozdiel medzi skutočne vymoženou sumou a vymáhanou pohľadávkou, ktorá predstavovala skutočnú ujmu žalobkyne z dôvodu neoprávneného zadržievania finančných prostriedkov žalovaným súdnym exekútorom. Považoval za nesprávny právny záver odvolacieho súdu, ktorý na zistený skutkový stav aplikoval Exekučný poriadok v znení účinnom do 30. júna 2004. Ustanovenie § 33 ods. 1 EP je ustanovením hmotnoprávnym, upravujúcim zodpovednosť za škodu spôsobenú súdnym exekútorom (resp. jeho zamestnancom), pokiaľ škoda vznikla v súvislosti s exekučnou činnosťou. Podľa jeho názoru by právnu argumentáciu odvolacieho súdu bolo možné akceptovať iba v prípade, ak by žalobkyni vznikla škoda nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora do 30. júna 2004. Dňom účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. došlo od 1. júla 2004 k zmene § 33 ods. 1 EP, v dôsledku ktorej bola zodpovednosť súdneho exekútora za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti prenesená na štát. Z ustanovenia § 33 ods. 1 EP v znení účinnom od 1. júla 2004 vyplýva, že súdny exekútor je zodpovedný za škodu, ktorá vznikla v súvislosti s exekučnou len v prípade, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Uvedeným zákonom je zákon č. 514/2003 Z.z. V zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je zodpovedným za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi

verejnej moci pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom, štát. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej na základe poverenia súdu orgánom verejnej moci. Z uvedeného vyplýva, že štát a súdny exekútor nie sú zodpovední za škodu spôsobenú súdnym exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej na základe poverenia súdu spoločne a nerozdielne, keď zodpovedným subjektom je v tomto prípade iba štát. Mal za to, že žalovaný nie je v danom súdnom konaní pasívne vecne legitimovaný. Súd nesprávne rozhodli, ak zaviazali žalovaného na zaplatenie sumy 3.342,33 € spolu s príslušenstvom v prospech žalobkyne z titulu náhrady škody, ktorú jej žalovaný spôsobil ako súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti. Súd mali návrh žalobkyne z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie zamietnuť. Na záver dodal, že právna úprava zodpovednosti súdneho exekútora za škodu spôsobenú v súvislosti s jeho činnosťou je podľa Exekučného poriadku koncipovaná širšie ako v zákone č. 514/2003 Z.z. a vzťahuje sa na prípady, keď exekútor spôsobí škodu inak než pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej na základe poverenia súdu. V takomto prípade zodpovedá exekútor ako fyzická osoba za škodu sám, a to podľa všeobecných predpisov zodpovednosti za škodu. O uvedený prípad v danej veci nejde. Mal za to, že súdy pri rozhodovaní neaplikovali správnu právnu normu, lebo zistený skutkový stav posúdili podľa ustanovenia, ktoré už nebolo účinné. Z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby mimoriadnym dovolaním napadnuté a na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) spočívajúce rozsudky odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa boli v napadnutej časti zrušené a vec vrátená Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie. Súčasne navrhol odklad vykonateľnosti napádaných výrokov rozhodnutí.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu navrhla, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie ako nepripustné odmietol a priznal žalobkyni náhradu trov konania.

Žalovaný sa k podanému mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

Zároveň ESLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil taký subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum (viď napríklad rozhodnutia ESLP vo veci Kutepov a Anikeenko proti Rusku z roku 2005 a vo veci Tripon proti Rumunsku z roku 2008). Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania ESLP vo veci Tripon proti Rumunsku (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade generálny prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah generálneho prokurátora do takejto súkromnoprávneho súdneho konania označil za priťažujúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe generálneho prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

Plénum Ústavného súdu súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), zohľadňujúc uvedené závery ESLP a reagujúc na niektoré prípady nejednotnosti senátov ústavného súdu pri riešení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť a záväznosť, 18. marca 2015 pod sp.zn. PL.z. 3/2015 zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Vyššie uvedené naznačuje, ako tieto súdne orgány (ESLP a ústavný súd), oprávnené za splnenia určitých predpokladov zrušiť aj rozhodnutie najvyššieho súdu, budú rozhodovať v skutkovo a právne podobných veciach, v ktorých generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie napriek tomu, že mimoriadnemu dovolaniu nepredchádzalo využitie všetkých dostupných riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy, a to aj v prípade pochybnosti o jeho účinnosti, vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok z roku 1980). Účastník konania je povinný vyčerpať všetky dostupné opravné prostriedky až po najvyššiu úroveň do takej miery, do akej je možné rozumne predpokladať, že ten-ktorý opravný prostriedok, oprávnenie podať ktorý účastník má, je (aspoň) potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Osobný názor účastníka konania na účinnosť alebo neúčinnosť konkrétneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, náleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Vzhľadom na nejednotnosť súdneho rozhodovania, ktorá sa prejavila v zaujímaní odlišných právnych názorov obsiahnutých v rozhodnutiach senátov občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia pri posudzovaní procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, prijali občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu a obchodnoprávne kolégium najvyššieho súdu spoločné zjednocujúce stanovisko k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako spoločné stanovisko pod č. 94/2015. Právna veta tohto stanoviska znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v

občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé priviesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.“

Predmetné stanovisko vychádza z názoru, že postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči všeobecne rešpektovanej zásade „nech si každý chráni svoje práva“. Táto zásada zdôrazňuje procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v § 243e až § 243j O.s.p.

Dovolací súd s poukazom na hore uvedené dospel k záveru, že v danom prípade prebehlo dvojstupňové konanie, v ktorom mal žalovaný možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplýva, že by sám náležite chránil svoje práva a konal dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretné. Žalovaný nepodal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Nevyužil preto dostupný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii a ktorý bol potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Vzhľadom na pasivitu samotného žalovaného pri včasnej ochrane jeho práv je procesne neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora, ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovaného žalovaným.

Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie žalovaný. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa podala návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu) vo výške 334,01 € (jeden úkon právnej služby vo výške 131,13 €, režijný paušál vo výške 8,04 € a DPH 20% vo výške 27,83 €). Žalobkyňou uplatnenú náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní pozostávajúcu aj z odmeny advokáta za úkon právnej služby - prevzatie a príprava zastúpenia v konaní o mimoriadnom dovolaní dovolací súd nezohľadnil, nakoľko tieto trovy nepovažoval za potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva s prihliadnutím na skutočnosť, že na zastupovanie v konaní o mimoriadnom dovolaní žalobkyňa splnomocnila toho istého advokáta, ktorý ju nepretržite zastupoval v základnom konaní, tak v prvostupňovom ako aj v odvolacom. Dovolací súd žalobkyni priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú poskytol žalobkyni vypracovaním písomného vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora zo 4. marca 2014. Za jeden úkon právnej pomoci advokát správne vyčíslil tarifnú odmenu v sume 131,13 € (vypočítaná v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) a správne si uplatnil aj paušálnu náhradu hotových výdavkov stanovenú pre rok 2014 podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky, a to v sume 8,04 €. Spolu s 20 %-ným DPH (27,83 €) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., predstavuje odmena advokáta sumu 167 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.